

SLOVENE C

Štev. 211. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v petek, 16. septembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je sostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
I n s e r a t i se računajo enostopna petivista (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvista
30 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Italijanski delavci v Avstriji.

Za več mesecev se vrše obravnava glede trgovinske pogodbe med Italijo in našo državo. Opetovano smo že naglašali in dokazovali, da mora naša država drago plačati politično zvezo z Italijo, in sicer na gospodarskem polju na škodo našega poljedelstva. Italijani vedno pretó, da bodo zaprli mejo našemu lesu in konjem, ako se odpravi vinska klavzula. Nikdar pa ne upoštevajo, koliko novcev znesejo vsako leto italijanski delavci iz naše države. In vendar statistika dokazuje, da samo italijanski delavci več služijo v naši državi, nego znaša ves dobiček avstrijske trgovine, o katerem se vrše dolgotrajna pogajanja.

Vsako leto prihajajo iz gorenje Italije goste trume italijanskih delavcev v našo državo, kjer iščejo dela in zaslužka. Po italijanski statistiki je število italijanskih začasnih izseljencev v Avstriji od l. 1892 do 1901. naraslo od 21.610 na 69.338, dočim je število izseljencev na Ogrsko v tem času padlo od 12.625 na 7.119. Leta 1902. je bilo v naši državi nad 80.000 italijanskih delavcev. Gotovo pa so te številke preje prenizke, nego previsoke. Čim bolj se pri nas grade železnice in druge javne ter zasebne stavbe, tem več prihaja vsako leto italijanskih delavcev.

Dokazano pa je tudi, da raste vsakoletni skupni zaslužek, ki ga odnašajo italijanski delavci v svojo domovino. Prav natančnih podatkov ni mogoče dobiti, kakor n. pr. o zaslužku avstrijskih izseljencev v Ameriki. Italijanski delavci večinoma že tukaj zamenjajo zasluženi denar v italijanske bankovce, ki jih nesejo seboj ali pa odpošljejo v priporočenih pismih. Poštna statistika pa tega ne more dognati, kar je merodajno v tem oziru. Gotovo pa je, da od leta do leta rastejo denarne pošiljave v Italijo.

Pač pa je avstrijska statistika pri domačih podjetnikih dognala vsaj približno, da si italijanski delavec povprek na leto prihrani okroglo 300 kron. Po tem precej

zanesljivem računu so si italijanski delavci od l. 1892. do l. 1901. povprek na leto prihranili in torej v domovino odnesli, oziroma poslali 13 do 14 milijonov kron, leta 1901. pa vsaj 23 milijonov. Po italijanskih podatkih si prihrani boljši italijanski delavec 250 do 500 lir, srednji delavec 175 do 325 in pričetniki 100 do 200 lir. Torej tudi po italijanskih podatkih si delavec prihrani povprek 250 lir. Torej odnese 80.000 italijanskih delavcev na leto najmanj 20 milijonov lir iz naše države v svojo domovino, kjer si izboljšujejo svoja posestva.

Zakaj to navajamo? Kakor smo že omenili, pri sklepanju nove trgovinske pogodbe z Italijo ne smemo upoštevati le blaga, ki ga izmenjujeta obe državi, marveč je za presojo tega vprašanja važen faktor tudi ljudsko izseljevanje, četudi le začasno. Z ozirom na to izseljevanje je Italija letos s Francijo sklenila pogodbo, ki naj varuje v socialnem oziru italijanske, pa tudi domače delavce. In taka pogodba ali pa vsaj primerna »delavska klavzula« bi bila potrebna tudi v trgovinski pogodbi med Italijo in našo državo. Ravno to ljudsko izseljevanje iz Italije v našo državo je bilo že večkrat povod mednarodnim spletkam, ki so motile politične odnose med državama. Gotovim krogom v Italiji so te neurejene razmere jako všeč, ker jim napeljujejo vodo na politične mlince. Že iz tega razloga bi bila nujno potrebna tudi socialno politična pogodba, ki bi ugajala obema državama.

Rusko - Japonska vojska.

Kuropatkinovo poročilo o bojih pri Ljaojanu.

Peterburg, 15. sept. (Uradno.) Kuropatkin je 11. t. m. carju brzojavil sledeče: Po došlih mi podrobnih poročilih posameznih armadnih vojev, o težkih bojih od 26. avgusta nadalje pošiljam Vašemu Veličanstvu sledeče poročilo: Naša armada v Mandžuriji je bila 26. avgusta razdeljena v tri dele. Prvi del je bil razpostavljen med Pegonom in Ampinom, središče je bilo pri

Ljandjazanu in desno krilo pri Ašanšjanu. Japonci so 23. avgusta pričeli s prodiranjem na celi črti. Naše središče pri Ljandjazanu je odbilo vse sovražnikove napade. Tudi na levem krilu so naše čete po hudem boju vzdržale našo glavno postojanko pri Ampinu, a sovražnik je zavzel tu eno našo postojanko, vsled česar je bilo umikanje naše armade po Lanho dolini v nevarnosti.

Vse armadne voje sem združil na najsprednejši naši postojanki pred Ljaojanom in sem ob enem izabil naši postojanki pri Ljandjazanu in Ampinu, da sem pridobil čas ter zadal sovražniku velike izgube. Za radi goratega zemljišča na vzhodni strani naše armade in pa zaradi slabih po dežju razmočenih potov, je bilo dvadnevno premikanje naših čet nad vse težavno, a vsled požrtvovalnosti našega moštva vzhodnega krila se je to premikanje izvršilo v polnem redu. Čez prelaze smo tudi z velikimi težavami spravili vso našo pripravo in topove. A še težavnjša je bila pot po ravnini. Srednja in leva naša kolona sta privedli vso pripravo in topove srečno v Ljaojan.

Nad vse težavno je bilo pomikanje armade ob železnici. Sovražnik je z znatno močjo napadel naše zadnje čete, ki so imele hude boje. Topovi so pri nadaljnjem umikanju zašli v močvirje in da jih krijemo, je ostal generalni major Rutkovski dalje časa z zadnjimi četami v svojih postojankah, kakor bi bil ostal drugade. Oddelek je imel zdatne izgube. Padla sta generalni major Rutowski in pa podpolkovnik Raaben. Ne gledé na žrtve in napore smo morali rešiti topove.

Dne 29. avgusta je bila armada osredočena pri Ljaojanu. Ea armadni voj je zasedel postojanko na desnem bregu Tajcihe, drugi voj pa na levem bregu reke. Japonci so 30. in 31. avgusta z vso silo napadli naše sprednje postojanke, a so bili povsod z velikanskimi izgubami odbiti. Naše desno krilo in pa središče je med temi boji večkrat napadlo sovražnika. Prišlo je do bojev z bajoneti.

Posebne in splošne naše rezerve so morale prihiti v pomoč. Dne 31. avgusta so znatni deli Kurokijeve armade prekoračili reko Tajciho in prišli na desni breg reke.

Naše levo krilo je napadel sovražnik dne 30. in 31. avgusta s sorazmerno malimi četami. Iz tega smo opravljeno sklepali, da hoče Kuroki s svojo glavno močjo obiti naše levo krilo in pretrgati naše zveze.

Vsled tega sem zaukazal četam, da so se umaknile s sprednjih naših postojank na glavne postojanke. Zbral sem tudi čete, da z njimi nastopim proti Kurokijevi armadi in jo prisilim, da se umakne proti Tajcihi, katero je bilo mogoče prekoračiti le na enem mestu. Ta načrt se je izvršil z dobrim uspehom. Ne da bi bili nadlegovali Japonci naše čete, smo zapustili prve postojanke, ki so nam storile veliko uslugo, ker smo iz njih sovražniku prizadali velike izgube in oslabili njegovo moč. Dasi je bila noč nad vse temna, so naše čete, namenjene za napad, prekoračile reko Tajciho.

Sele zvečer je sovražnik zasedel postojanke, katere so zapustile naše čete, in je pričel obstreljavati Ljaojan. Sovražnik nam ni ničesar vzel. Čete, ki so se sedaj nahajale na desnem bregu Tajcihe, so imele izvršiti sledečo nalogo: Armada se razvije med Sinkvantunom in višinami pri jantajskih oglenicah. Višine pri jantajskih oglenicah naj bi zasedel generalni major Orlov s trinajstimi bataljoni. Za središče sem izbral postojanko pri Sinkvantunu; armada bi morala izvršiti obrat na levo in napasti japonske postojanke, ki so bile zasedene po japonski armadi od vasi Kvantun ob Tajcihi do jantajskih višin.

Z napadi smo pričeli 2. septembra. Ponoči dne 2. septembra mi je javil poveljnik armadnega voja na našem desnem krilu, da so Japonci ponovno napadli njegove postojanke in zasedli za nas važen del postojanke severovzhodno od Sinkvantuna.

Ker se je moral polk, ki je imel zasedeno to postojanko, umakniti, sem moral spremeniti svoj načrt in sem ukazal, da morajo naše čete zopet osvojiti postojanko, katero so zasedli Japonci. Prti večeru je bilo gorovje pri vasi Sinkvantun zopet v naših rokah.

Zvečer okolu 6. ure smo pričeli z napadi na višine severovzhodno od Sinkvantuna. Začetkoma so bili naši napadi brezuspešni, a dasi je bilo popolnoma temno, se je nadaljeval silovit boj. Večkrat smo osvojili višine, a smo bili vselej prisiljeni, jih zopet zapustiti. Ker so se zmešale posamezne čete, je bilo enotno vodstvo jako težko. Po večkratnih napadih smo končno trajno vzeli postojanke in tako je bila izvršena naloga našega desnega krila 2. septembra. Na našem levem krilu v smeri jantajskih oglenic je isti dan zasedel oddelek generalnega majorja Orlova južno od rudnikov zelo trdno postojanko na višinah, s če-

LISTEK.

Slike iz Lurda.

(Dalje.)

VII.

Grand pélerinage national.

Središče pariških vlakov in celega narodnega romanja je »Train blanc«, »beli vlak« — takoimenovan po beli zastavi, ki vihra nad tem vlakom.

Z »belim vlakom« se vozijo tisti bolniki, ki gredo v Lurd prosit zdravja za-se. Spremljajo jih zdravniki. Lekarna je v vlakcu. Prostovoljni strežaji in strežnice spremljajo bolnike. Huda je njihova služba, to si lahko vsakdo misli! Koliko samozatajevanja je tu treba. Kako velika, kako trdno zasedrana mora biti ljubezen, ki premaga vse ovire, ki izvirajo iz naravne mržnje zoper tako službo. Toda tukaj je prilika opazovati, kako resnična je beseda velikega apostola, da ljubezen vse premore!

Po srečno prestani vožnji pride služba v Lurdu samem. Bolnike je treba z naj-

večjimi težavami in največjo skrbnostjo spraviti iz vagonov, prenesti v bolnišnice, stredi jim v bolnišnicah, prevaževati jih k svetiščem, k cerkvenim opravilom, k čudežni jami, h kopeli. Kako težavna in čestokrat — pri gotovih boleznih, kakor rak, lupus itd. — naravnost ostudna je služba pri kovanju bolnikov. Pri ženskah in otrocih opravljajo poslednjo službo dame, pri moških sevé gospodje.

In potem zopet iznova vse težave popotovanja nazaj.

Zares, katera vera, katero naziranje, katera načela vobče morejo proizvajati kaj enacega?

Kaj tacega ne vidiš kratkomalo nikjer na vesoljnem svetu — to potrdi vsak, ki pride v Lurd iz kateregakoli dela sveta.

Vera brez del je mrtva — tu, v Lurdu, vidiš živo vero, polno najplemenitejših del krščanske ljubezni. — V prvih časih krščanstva gotovo ni bilo drugače.

V torek, 23. avgusta, videl sem »beli vlak« odhajati iz Lurda. Dolg vlak je bil, na katerem je vihrala bela zastava z rdečim

križem na sredi. Šel sem nalašč zato na kolodvor, da vidim ta vlak odhajati, in mislil sem, da bode prizor silno žalosten, kajti mnogim, mnogim ubogih bolnikov se nade niso izpolnile. Težko bolni, kakor so prišli, so morali zopet nazaj. Toda varal sem se. Če tudi reveži niso dobili zdravja, so vendar potolaženi in še utrjeni v svojih nadah vračali se domov. Saj jih je vse še obvladal čudežni dub, ki veje nad svetišči Matere Božje v Lurdu. In saj so sami bili priče tolikih vidnih milostij, ki so jih sprejeli trpeči bratje in sestre od véeraž!

Kar se poslednjih tiče, srečnih ozdravljenec, so seve z veselimi, radosti polnimi obrazi zapuščali kraj, ki jih je rešil mnogoletne, s človeškimi sredstvi neozdravljive bolezni.

Prizadevali so si po svojih močeh, pomagati pri postrežbi bolnikov, ki niso bili tako srečni, kakor oni. — Razume se, da sem med ozdravljenici videl marsikateri znan obraz, znan iz zdravniškega urada, z lurske klinike.

Ob 3. uri 15 minut popoldne se je

»beli vlak« odpeljal. Ko se je začel premikati, zapeli so romarji Marijino pesem. Občinstvo, ki je prišlo k slovesu na kolodvor, je pozdravljalo odhajajoči vlak, — moški so spoštljivo sneli klobuke. Sa nekaj trenutkov se je čulo slovesno petje romarjev, potem je bil zadnji prizor veličastnega narodnega romanja za letos pri kraju.

Zadnji »znanec«, katerega sem videl v odhajajočem vlakcu, bil je 13letni deček, ki je bil ozdravel dan poprej pri procesiji z Najsvetejšim. Stal je pri oknu kupeja in veselo prepeval slavo nebeški kraljici. —

Pariškim vlakom se pridružio potem romarski vlaki iz drugih francoskih pokrajin, ki tudi pripeljejo svoje bolnike. Letos so to bili zlasti romarski vlaki iz Neverse, iz Provence, iz Moulinsa, iz Campagnes de l'Aude. Moogo oseb je prišlo še posebe z navadnimi vlaki v Lurd, da se udeležujejo narodnega romanja, ali vsaj opazujejo manifestacije teh dni. Razume se, da ob teh dnevih narod iz okolice lurske trumoma hiti v Lurd. Saj so to veliki dnevi Lurda. Mnogi zica tujcev, zbrana v Lurdu, cenila se je 20.

lom proti jugu. Z dvema baterijama je prišel s sovražnikovim topništvojem boj. Sovražnik je stal oddaljen nekaj vrst. Prednji del armadnega voja je bil na levem krilu, približno 2 km. oddaljen od desnega krila Orlovega oddelka.

Da pride na pomoč našim četam pri Sinkwantunu, je generalni major Orlov šel s enim delom svojega oddelka z gora ter je prodiral proti vasi Sahuntvan. Čete so morale iti skozi visoko žito, sovražnik jih je sprejel s hudim ognjem. Čete so izgubile smer ter so se umaknile. Na gorah ostali oddelki so se istotako umikali v zahodni smeri. Sprednji del voja na levem krilu je bil tedaj oddaljen le dve vrsti od Orlovih čet. V tem boju sta bila ranjena generalni major Orlov in general Tomin, ki je skoro nato umrl. Ko smo zapustili ta stališča na višinah, ki so nam služila za oporo prodiranja levega krila, so se Japonci razvili proti severu in so zasedli ob 5. uri popoldne vse višine in jantajske oglénice. Sibirake kosaške stotnije so peš junaško branile naša stališča, a so bile prisiljene se umakniti. Tako bi moral mimo se pomikajoči voj na levem krilu na skočiti močne sovražnikove postojanke na gorah. To je bila za ta armadni voj, ki je v zadnjih petih dneh imel velike izgube, pretežavna naloga in umaknil se je proti vasi Lilieng.

Ker so naše čete imele pri vasi Sinkwantun zasedena stališča, na katera se je opiralo desno krilo mimo se pomikajoče armade in so bile v noči od 2 do 3. septembra prisiljene zapustiti te važne pozicije, sklenil sem umakniti se proti Mukdenu ter sem to izvršil do 7. septembra. Zapuščati smo začeli Ljaojan dne 3. septembra, v jutro dne 4. septembra pa je bilo umikanje iz Ljaojana izvršeno. Vse zaloge naših čet so bile odpeljane, le v intendant urnih skladiščih nahajajočih se zalog nismo mogli odpeljati ter smo uničili potrebščin približno za osem dni. Čete so se umaknile v polnem redu.

Neko od sovražnika začeto zasledovanje smo odbili. Dne 3 in 4. sept. sem ukrenil posebno proti sovražnikovim poizkusom nas obiti.

Sovražnik nas na jugu ni odločno zasledoval, na vzhodu pa so Kurokijevi v čete pričele napad. Naše čete pri Talinu so morale v noči 5. sept. izvojevati vroč boj. Vzdržali smo pozicije, a samo izgube enega polka, ki je bil v najhujšem boju, so bile 500 mož. Na večer 5. sept. je bila nevarnost istočasnega napada na fronti in na levem krilu odstranjena. Z nepopisnimi težavami za topništvo in tren so korakale čete proti Mukdenu.

Dne 7. septembra je bilo umikanje končano. V vseh bojih od 30. avgusta dalje sovražnik ni zaplenil nobene zastave. Pionirski oddelki so ves čas armadi odlično služili ter so na umikanju peta preiskavali, napravljali mostove in podpirali tren.

Položaj na bojišču.

O nadaljnem prodiranju Japoncev se ničesar ne čuje. V Harbinu so mnenja, da je tako prodiranje za neka časa še izključeno vsled izgub katere so imeli Japonci pri Ljaojanu. Tudi ni znano, a ko in do kam so Rusi izvršili umikanje iz Mukdena.

Barolinski »Lokal-Anzeiger« poroča iz Tokia: Rusi utrjujejo Tienlin, kamor dohajajo ruske čete. Tu so mnenja, da bo ondi prihodnja večja bitka. Ruske čete stoje tudi še južno od reke Hun ter večkrat pridejo v dotik z ondi se nahajajočimi japonskimi prednimi stražami.

Na Angleškem so nakrat nekateri časopisi spremenili svoje mnenje, nezadovoljni

in 22. avgusta na 30.000 do 35.000, v ne deljo, 21. avgusta, pa na 50.000 glav.

Lurd ima velikansko kolonijo hotelov. Poleg tega dajo zasebniki stanovanja na raz polago. Vkljub temu te dni ne morejo vsi tujci dobiti v Lurdu prenočišča. Mnogo se jih vozi v sosedna mesta, v Tarbes, Pau itd. prenočevati. Železnica prireja v ta namen posebne vlake. Drugi spijo na kolodvoru v vlakih, ki so nalašč v ta namen sestavljeni, kakor je to n. pr. bilo ob potresu l. 1895. v Ljubljani. Drugi končno ne iščejo prenočišča in prebijejo noč in dan v svetših in poleg njih.

In higijena? Preskrbljeno je v tem pogledu čudovito dobro. Nisem čul o nikakih pritožbah. Zdravstvene razmere so v Lurdu in okolici najboljše. Epidemij ne poznajo.

Kot bivališča za bolnike, ki pridejo v Lurd iskat zdravja, obstoje dve bolnišnici: ena redovniška z okroglo 700 posteljami, in druga, občinska, z okroglo 300 posteljami. Če te ne zadostujejo, se še romarska hiša na esplanadi začasno uporabi kot bolnišnica.

Toblach, 10. septembra 1904.

Dr. Ivan Susteršič.

so z japonskimi »suspehi« pri Ljaojanu in že dvomijo, da bi zmagala Japonska.

London, 15. septembra. Kakor poroča Reuterjev urad iz Ljaojana od 11. t. m., ostane japonska armada v Ljaojanu in popravi mostove. Med zaplenjenimi rečmi je mnogo topov, streliva, voz, pušk, plaštev in druge obleke ter tudi krma.

London, 15. septembra. Kakor poroča »Morning Post« iz Sangaja, je došel namestnik Aleksejev v Mukden. Rusko kitajsko banko v Mukdenu so zaprli.

Tokio, 15. septembra. Maršal Ojama brzojavlja: Postojanke Rusov v smeri proti Mukdenu so neizpromenjene. Stevilo po bitki pri Ljaojanu pokopanih Rusov znaša 3100.

London, 15. septembra. »Standard« poroča iz Sangaja: Tu krožijo vesti, da delajo Rusi utrdbne na kitajskem ozemlju, za hodno od Ljaocho.

London, 15. septembra. Iz Ottawe poročajo: Japonska vlada se pogaja v Kanadi glede nakupovanja ponijev za samsko vojsko v Mandžuriji.

Pariz, 15. septembra. Dpisnik pariškega »Journal« v Mukdenu brzojavlja, da je baje Aleksejev demisijoniral.

Pariz, 15. septembra. Vseh ruskih ranjencev v Harbinu je baje 35.000 mož. Mesto je podobno veliki bolnici. Cerkve in gledišča so z ranjenci prenapolnjena. General Rennenkampf se je ozdravljen vrnil v Mukden, kjer je že nastopil kot polveljni konjeniške divizije.

Port Artur.

Peterburg, 15. sept. Tu krožijo senzacionalne vesti, da je položaj v Port Arturu kritičen. Zaloge municije baje ne zadostujejo za dolg odpor. Vendar je posadka odločena za najtrdozratnejši odpor do zadnjega in ima vse pripravljeno, da bi v slučaju zadnje sile pogrnali v zrak trdnjavo in mesto. — Zadnje Stealjeve brzojavke poročajo o nekaterih japonskih napadih, ki so bili zopet uspešno odbiti. Portarturska posadka je imela pri tem le neznatne izgube.

London, 15. sept. Kitajci poročajo, da se dne 10. sept. pričakovani napad na Port Artur ni izvršil. Oskrbovanje vojakov postaja slabše; meso dobivajo le najvišji častniki. Japonci so na severni obali Golobjega zaliva sezidali veliko utrdbo.

Pariz, 15. sept. Iz Tokia poročajo, da mnogo japonskih vojakov pri napadih na Port Artur oslepi vsled tega ker jim iz ruskih utrdb brizgajo vročo vodo v obraz.

London, 15. sept. Sem došla poročila javljajo, da vlada v Port Arturu še vedno jako veselo življenje. Godba igra vsak dan na odprtih prostorih; 1. septembra so obhajali slovesno rojstni dan ruskega prestolonaslednika.

Peterburg, 15. sept. Brzojavka admirala Aleksejeva carju poroča včeraj: Oj generalnega poročnika Steslja sem dobil sledeča poročila: »31. avgusta. Kitajci poročajo, da so Japonci zasedli goro Samson in položili pred njo mine. Pri Port Arturu postavljajo močne utrdbne ter po noči nameščajo nove baterije. V proklamacijah pozivljajo naše čete, naj se udajo. General Steselj razvidi iz tega, da si je sovražnik svest slabega uspeha svojih akcij. — Garnizija je sprejela vest o rojstvu prestolonaslednika Aleksija z nepopisnim navdušenjem in vidi v imenovanju gen. poročnika Steslja za gen. poročnika ter polkovnika Semena za pobočnika carjevega dokaz carske naklonjenosti braniteljem trdnjave. — 3. sept. Sovražnik je dobil na zah. fronti trdnjave pomoč ter nadalje bombardira utrdbne, notranje mesto ter pristanišče. Zvečer in ponoči je izstrelil okoli 260 granat proti mestu. Brodovje je vedno v bližini mesta.

Port Artur, 15. septembra. Ruski strelec so nedavno naredili izpad na japonsko obležno armado. Posrečilo se jim je, potisniti Japonce iz njihovih postojank ob vodovodni črti.

Japonski ogleduhi.

Iz Petrograda se poroča, da so tam aretirali dva japonska pomorska častnika, Saratori in Tokuti, ki sta žive tam kot ogleduha. Bila sta udeležena v skladišču čaja. Saratori je rekel, da hoče iz ljubezni do neke deklice ostati v Peterburgu. Prestopil je v pravoslavje in se oženil. K njemu se je priselil Tokuti in živeli so skupaj. Policija je našla pri njima važne listine, ki dokazujejo, da sta oba japonska pomorska častnika in imata nalogo, v Peterburgu opravljati ogleduško službo.

Car na potovanju.

Pariz, 15. septembra. »Eclair« poroča: Car odpotuje v nekaj dneh v Odeso, jemat slovo od čet, ki imajo oditi v Vzh. Azijo. V Odesi bo ostal tri dni. Vsled revolucionarnega gibanja v mestu se pripravljajo velike varnostne odredbe.

Ljev, 15. septembra. »Slovo Polskies« trdi, da pride car na rusko Poljsko. V Kielcih in v Modlinu bo pregledal topništvo. Velik del topništva bo iz ruske Poljske odšel na bojišče.

Kitajska.

London, 15. septembra. »Morning« poroča od včeraj iz Sangaja: Kitajska vlada je imenovala posebno odposlanstvo, ki naj bi začelo pogajanja z Japonsko in Rusijo, da bi Kitajska zopet dobila nazaj Mandžurijo.

London, 15. septembra. Reuterjev urad poroča iz Pekina, da rabi Kitajska nujno denarja, da izvede reforme v armadi. Vzroki za to tiče prvič v tem, ker želi Kitajska imeti močno armado, da preskrbi Mandžurijo s posadkami in jo brani, ako jo bo dobila od Japonske, in drugič, ker želi zoperstavljati se predlogu, naj se Kitajska razdeli, kar se kaj lahko zgodi ob koncu vojske in pred čemur ima Kitajska velikanski strah.

Japonci streljajo na »Rdeči križ«.

Peterburg, 15. sept. Dpisnik lista »Birševija Vjedomosti« v Čidu poroča svojemu listu, da je ruski konzulat od zastopnika »Rdečega križa« v Port Arturu Balahofa dobil poročilo, v katerem prosi, naj javnost izve o ravnanju Japoncev, ki streljajo na osobe »Rdečega križa«, četudi je razčebena zastava »Rdečega križa« na onem kraju, na katerem osobe spravlja ranjence. Mnogo članov ruskega sanitetnega obojja je bilo že na ta način umrlih. Ravnanje Japoncev vzbuja tem večjo ogorčenost, ker so Japonci celo na bojiščih puštali pisma na ruske oblasti s prošnjo, da pokopljejo pred ruskimi utrdbami padle Japonce.

Razpust državnega zbora.

»Pilsener Tgbl.« poroča: Kakor zagotavljajo vodilni politični krogi, vlada prav resno misli na razoustitev državnega zbora. A predno bo ministarki predsednik razpustil državni zbor, hoče poizvedeti, kako stališče bo zavzela mladočeška stranka v prihodnjem državnosoborskem zasedanju. Voditelje mladočeške stranke je Körber povabil na razgovor o položaju in se bode tudi odzvali temu vabilu. Vlada hoče že to jesen razpustiti državni zbor.

Posledice Körberjevega potovanja po Galičiji.

Sirijo se govorce, da bo sedanji poljedelski minister Giovanelli odstopil. Poljedelski minister postane neki poljski politik. Potrjena ta vest še ni, a ni izključeno, da so Poljaki vplivali na imenovanje poljedelskega ministra. Kakor poroča »Zeit«, bo poljedelskim ministrom imenovan grof Adam Goluchowsky, brat ministra za vanje zadeve.

Sprejem bolgarskega kneza pri cesarju Francu Jožefu.

V »Sifjskih« političnih krogih so zelo zadovoljni s sprejemom bolgarskega kneza pri cesarju Francu Jožefu. »Vešerna posta« piše: Bolgarija smatra knezovo počestčenje za počestčenje kneževine. A zato mora biti tudi vsa dežela hvaležna avstrijskemu vladarju. Uradni »Novi Vjek« pa piše: Sijajni in prijateljski knezov sprejem mora z osirom na zveze kneževine z Avstrijo navdati srce vsakega Bolgara z odkritostnim veseljem in sadošenjem. Sprejem vzbuja upanje, da se je od celega sveta visoko spoštovani vladar prepiral o miroljubju in napredku Bolgarije pod vlado kneza Ferdinanda. Sestanek tvori zadnji in najvažnejši čin v utrjenju mednarodnih in političnih razmer, kakor tudi v pridobitvi ugleda in simpatij cele Evrope, katero si je priborila Bolgarija.

Iredentizem.

Znani vseučiliški profesor Paskal Villari v Florenci, ki je bil v Rudinijevem ministertvu italijanski naučni minister, je v »Neus Fr. Pr.« priobčil članek o iredentizmu. Članek je zanimiv zlasti zato, ker priznava v protislovju z raznimi uradnimi in neuradnimi italijanskimi izjavami popolno važnost iredentizma. Villari dela Avstrijo odgovorno za iredentistične pojave. Zlasti je Villari zavzet za italijansko vseučilišče v Trstu. V članku tudi priznava, da raste vsak dan nasprotstvo med obema državama.

Kronanje srbskega kralja.

V Bolgradu se že pripravljajo za kronanje srbskega kralja. Ozrasujejo ulice in hiše. Bolgarija in Crnogora bosta zastopani s posebnimi odposlanci. Italijo, Rusijo, Francosko in Grško bodo zastopali stalni poslaniki. Pravijo, da bo prišlo pred kronanjem še do škandala, ker bodo objavljena pisma, katera so zarotniki pisali pred umorom kralja Aleksandra med seboj in sedanjim kraljem.

Nova vsenemška stranka.

Že več mesecev se snuje natihoma nova vsenemška stranka, v kateri bi bili tako Schöaererjevi, kakor tudi Wolfovi pristaši. Kakor poročajo vsenemški listi, se bo nova stranka že pojavila v prihodnjem deželnozbornem zasedanju. Jeseni bodo sklicali shod zaupnikov, na katerem bodo določili strankin program. Pripravljajo tudi oklic na

semišljenike na podlagi na linškem shodu sklenjenih sklepov, katere hočejo predelati.

Italijanske vzporednice v Inomostu.

Vlada je končno v Inomostu kupila hišo, kjer bo namestila italijanske vzporednice.

V Stojalovskega stranki

je razpor. V tej stranki so bili poslanci Vlk, Szajer, Kubik, Bomba in Fijak. Kakor poročajo iz Lvova sta sedaj v stranki le še poslanca Szajer in Fijak.

Črnogora in Turčija.

Kakor poročajo iz Kotora, je črnogorski vladni list priobčil o zadnjem napadu Arnavtov na Crnogorco sledečo uradno izjavo:

Prevzeti Arnavti so pri Četi napadli naše mirne pastirje in enega ubili ter ranili šest pastirjev. Vsled tega napada je položaj resen in kritičen! — Vlada kneževine, katero, kakor vemo, vodi želja vzdržati mir in dobre odnose s sosedom, se je obrnila na turško vlado in jo pozvala, da odredi resne varnostne odredbe in kaznuje krivce ter tako prepreči, da se ne bodo ponovili napadi. Kneževa vlada je trdno prepričana, da bo Turčija izpolnila črnogorske zahteve. Če pa ne bo popolnega zadovoljenja, bo črnogorska vlada prisiljena ukreniti potrebno, da sama kaznuje na turškem ozemlju arnavtske hudodelce!

Loubet namerava odstopiti.

Predsednik francoske ljudovlade se je v razgovoru s neko odlično osebo izjavil, da se bo v svojo poštvalnost, katere je zmogel, posvetil domovini. A po 16 mesecih upa, da bo lahko počival, ker ima, po svojem mnenju, pravico do počitka.

Spopad med italijanskimi vojaki in kmeti.

Liško notranje ministertvo je dobilo obvestilo, da so v Castelluzzi, pri Trapanih prišli orožniki in dva vojaka s člani kmečke zveze prepir, med katerim so rabili orožje. Več kmetov je bilo ranjenih in tri so odpeljali vsled dobljenih ran v bolnico. Med potom je eden umrl. Vojake, ki so se udeležili prepira, so zaprli.

Obstane Avstrije.

V inozemstvu pišejo o razpadu Avstrije kakor o stvari, ki je neizogibna. Angleški listi so o tem vprašanju razposlali vprašalne pole. Nekateri odgovori so trdili, da bo po smrti sedanjega cesarja razpadla naša država. Izšlo je celo nekaj letikov v tem smislu. A resni politiki sodijo drugače. Francoski Anatole Leroy Beaulieu piše: Stara Avstrija je neko stvar narave, kakor tudi zgodovine in politike. Kakor so tudi različni deli, iz katerih je sestavljena država, bi bilo težko, raztrgati posamezne dele. Vae, kar bi se storilo namesto avstrijskega narodnostnega Babilona, bi bilo še bolj umetno, ne da bi koristilo narodu. Upajmo v korist Francoske, da se Avstrija pomladi. Kdor proučuje habsburško državo, mora priti do zaključka, kakor je Palscki pisal že l. 1848.: »Če bi ne bilo Avstrije, bi jo morali ustanoviti«. Francoska ostane le toliko časa vevlelast, dokler obstoji ob Donavi mogočna Avstrija.

Izseljevanje v Ameriko.

V Zedinjene države se je od 1. julija 1902. do 30. julija 1903. izselilo približno en milijon oseb.

Stevilo avstrijskih izseljencev je iznašalo 206.011 oseb, medtem ko se je prejšnje leto iz Avstrije izselilo 171.989 oseb. Po narodnosti se je izselilo 9577 Čehov, 4227 Srbov, 32.892 Hrvatov in Slovencev, 1723 Dalmatincev, Bošnjakov in Hercegovcev, 23.597 Nemcev, 18.759 Judov, 2146 Italijanov, 27.113 Mažarov, 37.499 Poljakov, 4173 Rumunov, 9819 Rusinov, 34.412 Slovakov in 74 drugih narodnosti. Vsi ti so se vozili medkromom. A poleg teh je še bilo 3282 izseljencev, ki so se vozili v prvem ali drugem razredu — Med 9577 Čehi je bilo 3771 ženskih in 1856 otrok, ki še niso bili 14 let stari.

Denarja so imeli in prinesli v Ameriko: Čehi 217.459, Hrvatje in Slovenci 407.117, Mažari 341.401 in Slovaki 413.235 dolarjev, a te številke niso zanesljive, ker marsikdo ni pokazal naselniškemu komisarju vsega svojega denarja. Ameriška izseljevalna komisija ni dovolila naseljevanja 156 Hrvatov in Slovencev, 170 Mažarov, 79 Rusinov in 151 Slovakom.

Zaradi nalezljivih boleznih so odklonili 41 Hrvatov, 16 Mažarov, 9 Rusinov in 42 Slovakov. Kmetov se je izselilo v Ameriko: 478 Čehov, 487 Srbov, 3937 Hrvatov in Slovencev, 221 Dalmatincev, Bošnjakov in Hercegovcev, 1807 Mažarov, 593 Rusinov, 3193 Slovakov, 119 Rumunov, torej je zapustilo Avstrijo 12.835 poljedelcev!

Imenovanje Č. gosp. Anton Ra-
tavec, pr. lesorski kandidat je imenovan
prefektom v knezošk. Alojzijevišču.

Umrli so: Terezija Marinče, žena
kotlarjeva; Ana Roman, delavka; Luka
Tomine, davčni sluga.

Lovski pes z belimi progami se nahaja
pri Alojziju Tačkarju, portirju na ruš. kolo
dvoru. Pes nosi graško marko št. 1233

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Zeno umoril je 33 letni posestnik
J. Hak iz Borača na Moravskem. Hak je
bil sedaj že tretjič oženjen. — Nesreča z
zrakoplovom. V sredo se je zgodila
pri vojaških vajah okoli Stol. Belgrada ve-
lika nesreča. Pri vajah je sodeloval tudi
zrakoplovni oddelek z Dunaja. Po vaji je
prišel zrakoplov 15 metrov nad zemljo in
64 topničarjev ga je vleklo k štrambi. Ne-
nadoma pa se zrakoplov dvigne in potegne
seboj tudi vojake. Nekateri so hitro pre-
rezali vrvi, a nekatere je vleklo zrakoplov se-
boj ter jih tresel ob neko stalo. Dva vo-
jaka sta mrtva, štirje težko ranjeni. — Ne-
varnega anarhista Cezarja Flores, ki je bil rojen na Kubi, so dne
14. t. m. s. v stanovanju ravnatelja nekega
anarhističkega lista prijeli. Cezar Flores je
prišel iz Pariza in je hotel umoriti neko vi-
soko politično osebo. V njegovem kovčku
so našli različne anarhističke spise ter šest
dinamičnih patron. — Koristno dru-
štvo. V Monakovem se je ustanovilo
društvo proti preslabemu nastanku v go-
stilstih. Gostilničarje, ki daje gostom pre-
slabo mero, bo društvo javno ožigosalo

Princezinja Lujiza Koburška.

Iz Bruselja se poroča, da je kralj Leo-
pold svoji hčeri Lujizi odtegnil 50.000 fr.
letne rente, ki jo je dobivala doslej. Nika-
kor noče dovoliti, da bi se sešla s hčerjo.
Med zastopniki obeh strank se vrše poga-
janja. Včeraj sta imela daljšo konferenco
kurator princezinje, dr. Feistmantel
ter zastopnik koburškega princa, vladni
svetnik dr. Bachrach, v kateri sta
razpravljala o predlogih dr. Stimmerja.
Med obema strankama je tolika razlika, da
ne bo mogoče priti do sporazumljenja, ako
ne bo princezinja omejila svojih zahtev.
Govorice, da bi princezinja v Lindenhofu
ne imela zdravnikov na razpolago, niso res-
nične. Princ Koburg je včeraj izjavil, da je
dobil predloge princezinje ter dovoljuje, da
se o njih razpravlja. Pogajanja se bodo
vlekla še dolgo.

Telefonska in brzovajna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Berolin, 16. septembra. Listi tolmačijo
poročilo maršala Ojama, da je bilo pri Ljao-
janu pokopanih 3100 Rusov, tako da ruske iz-
gube ondi niso bile tolike, kakor se je go-
vorilo.

London, 16. sept. (Kor. urad.) Med ja-
ponskim plenom v Ljaojanu je 21 želez-
niških voz in mnogo krme. Nobenega poro-
čila ni, da bi se vršilo kako gibanje v smeri
proti Mukdenu. Ruska armada je koncentri-
rana v Mukdenu in okoli Mukdena. Ruska
banka je zopet odprta. Da Japonci niso izra-
bili svojega uspeha, je vzrok to, ker so iz-
gubili 40.000 mrtvih in ranjenih, poleg
tega so bili pa izmučeni od prevelikega na-
pora. V bolnici »Rdečega križa« je 1200 ran-
jenih.

Peterburg, 16. septembra. (Kor. ur.)
Ruska brzovajna agentura poroča iz Har-
bina, da se obstreljavanje Port Arturja na-
daljuje, četudi v večjih presledkih. Ruske
čete so navdušene, živil je dovolj.

London, 16. septembra. Namestnik
Aleksjev je došel v Mukden, da konferira
z generalom Kuropatkinom. Doslej Rusi še
niso izpraznili Mukdena.

London, 16. sept. Japonski poslanik v
Londonu se je na vprašanje nekega časnika
izjavil: Če Rusija želi miru, naj to
sama pove. Pred vojako je bil naš pogoj su-
vereniteta Kitajske nad Mandžurijo, sedaj
bodo naši pogoji odvisni od nadaljnjih naših
žrtv in časa. Ako Japonska ne zmaga, tedaj
bo brezobzirna vojska se vendar razvila še
dalje in bo izčrpala moči obema državama.
Moč Japonske je večja, nego se misli. Pri-

hodnja bitka bo pri Tjenlicu. Port Arturja Ja-
ponci ne bodo vzeli z naskokom, ampak ga
bodo izstradali.

London, 16. septembra. V Karo je
došel japonski častnik, ki ima nalogo, opa-
zovati rusko baltičsko brodovja pri prehodu
skozi Veli i Balt.

Peterburg, 16. septembra. »Ruskeje
Slovo« poroča iz Mukdena, da se je začela
žetev. To bo zelo olajšalo gibanje ruskih
čet. Vreme je nestalno. Ceste bodo še pre-
cej dobre vsaj do konca septembra.

Berolin, 16. septembra. V Tokiu bi
menda radi imeli sedaj že mir, če bi le
Rusija hotela. Japonska je ravna dežela, ki
težko nosi vsak dan 100.000 funtov stro-
škov za vojsko. Kredit Japonske je že v
Londonu in New Yorku jako majhen pa
priji japonskega posojila že na najmanjši
stopinji.

Racconigi, 16. septembra. Italijanska
kraljica Helena je nocoj povila princea, ki
dobi ime: Humbert, princ piemontski.

Rim, 16. septembra. Po vsej Italiji je
valed rojstva princa velikansko veselje. Do-
hajajo številni brzovajni pozdravi.

Rim, 16. septembra. Sveti oče je po-
oblastil turinskega nadškofa, naj se pčda v
Racconigi krstt novorojenega italijansk ga
princa.

Rim, 16. septembra. Proti dopisniku
»Tribuna« je na Dunaju rekel ministrski
predsednik Körber: »Na italijansko
vseučilišče v Trstu naj Ita-
lijani nikar več ne mislijo. Iz
razlogov, ki mi jih ni treba več navzjati, ne
bo cesarska vlada tega nikoli privolila. Mi
ostanemo pri vzporednicah v Incmostu.«

Dunaj, 16. septembra. Državni zbor
bo sklican sredi meseca novembra. Med
Cehi in Nemci bo baje poskušal posredovati
Javorski

London, 16. sept. Angleške čete za-
puste danes Lhso.

Belgrad, 16. septembra. Veleviseti so
sklenile, da se pošljejo h kronanu kralja
Petra posebnih zastopstev.

Grenčica
„Florian“
in likér
„Florian“
najboljša kapljica
za želodec. 1238 42

Lovski pes

črno-bel, na ime »Hektor« slušatelj, se
je dne 14. t. m. zatekel Najditelj se
prosi, da daja plačo in nagradi v Bam-
bergovi tiskarni v Ljubljani. 156: 1

Sivilje in učenke

se takoj sprejmejo. Gospodske ulice št. 3.

Dva sodarska učenca
išče Jože Pirc, sodarski mojster,
Leskovec pri Krškem. 1534 5-4

Šivilja

Lina Blaj, naslednica Avg. Slapničar,
se uljudno priporoča cenjenim gospem
in gospicam v blagohotna naročila.

Ljubljana, Mestni trg št. 19, II. nadstr.

Učne knjige za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših, odobrenih izdajah,
pisalne in risalne kakor tudi druge šolske potrebščine v najboljši
kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. SCHWENTNER, knjigotržec

v Ljubljani, Dvorski trg št. 3.

(Od 1. novembra nadalje: Prešernove ul. 3.) 1520 6-5

Pijte
Klauerjev
„Triglav“
najzdravejši seh likerjev.
544 150-74

Poduk v klavirju

za začetak, ali na čisto, eno le o že
učili, se sprejme po nizki ceni.
Kje, po é upravnitvo »Slovenca«
1525 6-4

Dijak

se sprejme pod prav
ugodnimi pogoji na
dobro hrano in lepo
stanovanje v zdravi
legi. Na razpolago je tudi glasovir.

Kje? pove iz prijaznosti upravnitvo
»Slovenca«. 1496 6-5

Ob pričetku šol

priporočata

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

svojo bogato zalogo raznovrstnih ob-
lačil za dečke in deklice v vseh ve-
likostih in cenah, zagotavljajoča so-
lidne potrežbe. 1536 6-4

Knjigarna Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, posebno na c. kr. I. in II. državni
gimnaziji, c. kr. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljsku tukaj, za-
sebnih kakor tudi ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, v mehkih in trpežnih šolskih vezavah,
po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj. 1521 10-5

Ljubljanski šolski koledar 2 vinarja.

535 52-24

Samo
6 dni!

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

!Znižane cene!

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje edino
oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v Ljubljani, Dunajska cesta 6,
blizu znane gostilne pri »Figovcu«.

= Fine = oljnate barve

dr. Fr. Schönfeld-a & Komp.

za
poučno in dekorativno
slikarstvo

1409 9-8

v tubah po 20 vinarjev
se dobivajo pri tvrdki

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, fir-
neža, laka in steklarskega kleja

v Ljubljani, Resljeva cesta.

Nakup in prodaja
vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zruhe pri krebanjih, pri izstreljanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsake krebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
I, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 374